Štev. 18. V Gorici, dne 20. septembra 1894. Tečaj II.

„Sloga“
izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca, ter velja po pošti prejemana, ali na dom pošiljana skupaj z „Goriškim Vestnikom“
za vse leto . . . gld. 1.80
„ pol leta . . „ —.90
„ četrt „ . . . „ —.45
Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina.
Posamične številke po 6 kr., dobivajo se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.
Upravništvo in uredništvo: Morellijeva ulica, štev. 22.

SLOGA

»Sloga jači — nesloga tlači« — torej složimo se!

„Sloga“
prinaša oznanila na četrti strani od katerih se plača za štiristopno petitvrsto po 7 kr., če se jedenkrat tiskajo; po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo.
Za celoletne oglase po pogodbi.
Dopisi pošiljajo se uredništvu; reklamacije in naročnina upravništvu.
Nefrankovana pisma se zavrnejo.
Rokopisi se ne vračajo.

„Agramer Tagblatt“
o goriških razmerah.

V zadnjej številki smo opozorili naše p. n. čitatelje na dopis iz Gorice v „Agramer Tagblatt-u“, z dnè 1. t. m., danes prinašamo doslovni prevod tega dopisa, kateri ni zbudil le po Gorici splošno pozornost, ampak po celem Primorskem, kakor tudi sveobče odobravanje. Osebi, „možu z ljudskošolsko omiko“, katero je opisal dopisnik z lapidarnimi potezami, je kar sapo zaprlo, nič več ne rogovoli ni brca, kakor je bila njena navada in le sumničí ter preti, da bo o priliki še govorila. V zadnjej številki svojega „svetovnega monitera“ zadovolja se s tem, da je dopisnika in ž njim še neko, nam ne poznano družbo iz slovenske družbe izključila. S to izjavo je mož z „ljudskošolsko omiko“ samega sebe iz družbe Slovencev izključil, kajti nam je dobro znano, da je on še pred nedavnim časom z dopisnikom uglednega Zagrebškega lista v neki vasi Goriške okolice rizling pil. Pametno je pa zadel „mož z ljudsko šolsko omiko“, da se je sam izključil preje iz slovenske družbe, nego ga je ta izključila. Ko bi Goriški Slovenci znali o zadržaju pisma, katero je ta možicelj pisal meseca januvarija v Zagreb uredništvu nekega tamošnjega lista, niti pogledal bi ga ne nobeden poštenjak več.

Dopis v „Agramer-Tagblattu“ slove:

Iz Avstrijskega Primorja. — V Gorici, 30. avg. Družabno in duševno življenje Slovanov v obče, osebito pa Slovencev in mej temi zopet onih na Primorskem, posebno na Goriškem, boleha na potežkočah in se bega ali moti na načine, katerih niso nikdar občutili drugi narodi in potem takem jih več ne čutijo in so na nje pozabili. Ta okolnost bi vtegnila včasih naša prizadevanja zadržati in naše stališče narediti jako mučnim. Narodi niso nič manje sebični, nego so posamičniki — oni navadno opazujejo trpljenje drugih narodov, in se dolgočasijo o tožbah teh, oni so vedno pripravljeni svoj srečen položaj pripisati le svoji pogumnosti, njih vztrajnosti, lastni spretnosti, nezgodo drugih ljudstev, ali njih nemožnosti, (slabosti), omahljivosti ali pa tudi gluposti — zatiranje pa ne omenjajo nikdar.

Vsacemu poštenemu možu je mučno dovolj, da je primoran od resnice slabo govoriti o svoji domovini. Rojaki, ptujci sami vidijo v temu le izdajo, ki zasluži da se kaznuje. Le odkritosrčnost in nepristranost nista čednosti; ko se jih navadi na predmet ljubezni svoje? Goriških Slovencev se je polotila nekaka ošabnost, odkar so, četudi le komaj občutljiv uspeh, dosegli pri pobijanju irredente, katere so bili preje prosti. Pred narodnostno občutljivostjo drugih narodov je korakala vsaj slava, nedvomno, ne bo slave enkrat ni Slovencem vzmanjkalo, ali doslej niso oni še zadosti storili, da bi se svobodno izročili zanosu, da bi se njih ošabno samočuvstvo ne pripisovalo, kakor tako domišljiji.

Ljubezen do domovine naj se razodeva na zunaj ali na znotraj, je ona krepost tako dolgo, dokler ostane v svojih mejah, preko teh postane zló. Za domovino dela se le takrat lepo, ako se stremi za pravico, dela se le za domovino lepo ko je d o m o v i n a, za kojo se trudimo, ali ne p o s a m e z e n č l o v e k, stan ali dobiček, ki hočejo z spletkami in z silo za domovino uveljaviti. Ljubezen do domovine je za vsacega državljana to, kar je ljubezen družine za očeta.

Slovenec je potrpežljiv, molčeč in previden, ali le do neke stopinje. Ako njega mine potrpežljivost, ako prelomi svoj molk in, ako se je on za kaj odločil, potem se bo marsikateri čudil o dozdevni premembi njegove narave. Tako se je gotovo pripetilo prvakom pri tukajšnjem pol. druž. „Sloga“, ko so seznali, da velik del velikoposestnikov ni zadovoljen s kandidatom, katerega je društvo postavilo kandidatom pri dopol. vol. v dež. gor. zbor. Izbran je bil sicer kandidat „Sloge“ ali treba je povdariti, da je dobil protikandidat še precejšnje število glasov in, da bi bil ta izvoljen, z veliko večino, ako bi se bil proglasil pravočasno, a ne ob 12. uri. Okolnost sama, da je bil postavljen v veleposestvu protikandidat, bodi opomin „Slogi“, da previdniše postopa in, da se pusti voditi na vrvici od mladega neizkušenega „napenjača“.

Gor. Slovenci morajo brez ozira na stanovske svoje koristi, v boju proti vedno predrzniši irredenti v vseh narodnih vprašanjih složno postopati.

Dobi se pa vedno kak mirkalilec, kateri se trudi tako slogo rušiti. In jedva še tak zasebni napenjač neškodljivim stori, že se najde takoj drugo človeče jednoistega vstroja, da neslogo seje mej ljudstvom, katero je že nahujskano, da ne ve, kje mu več tiči glava. Jednak šuntar je oni mladi, na političkem polju popolnoma neizkušen mož z l j u d s k o š o l s k o o m i k o, kateri se poganja za neko vrsto diktature nad Gor. Slovenci in katerega slepo ubogajo mnogi naši rodoljubi z v i s o k o š o l s k o omiko, kakor doktorji, profesorji itd., čeprav so najmanje š e s t n a j s t l e t trgali hlače po raznih šolskih klopeh. Prosto ljudstvo, rahločuteči kmetovalec maje z glavo, o teh odnošajih kjedrugodi nemogočih, ker si ne more raztolmačiti ni zapopasti, kako in čemu se pustijo d r e s i r a t i tako učeni gospodje, od ljudskega učitelja odpuščenega iz službe. V najnovejšem času je razumništvo, koli svetovno toli duhovsko, sprevidelo, da v tem zmislu ne pojde dalje, in izraža se mnenje v teh krogih odkrito in očito, da se ne bodo Gor. Slov. zedinili v stranko čvrsto in ne razrušljivo dokler se ne bo ta le predrzen mirkalilec, kateri vedno se z jednim ali drugim tožari, vničil in storil neškodljivim. Mi priporočamo narodnim voditeljem, v blagovoljno poštevanje in zadržanje.

Slovenski veleposestniki, razumništvo, so se očito uprli proti opisanemu položaju, pri včerajšnji dopolnilni volitvi v dež. zbor, s tem ko so oni pustili na cedilu sklep pol. drž. „Sloga“, na katero upliva imenovano človeče in so proglasili protikandidata. Zadnji in najpoglavitiši uzrok tej emancipaciji veleposestva, dal je dopis v Sl. N. z dne 21. avg., kateri je navajal neresnične podatke in kateri smatrajo mnogi veleposestniki, kot navadno razžaljenje. Sl. N. uživa ravno pri Gor. veleposestnikih veliki ugled; čudijo se o temu in iz kakega uzroka sprejema uredništvo takošne dopise*), katerih sestavljavec je imenovani mirkalilec. Čeprav je Slov. N. že dokaj grenkih skušenj prestal s tem svojim gosp. dopisnikom, kateri vsa izvestja osebnemu sklepu in stremljenju podreja. Ako se ne odstranijo takoj te neznosne razmere, je zdatna množina pravih in nesebičnih rodoljubov sklenila, ustanoviti novo pol. društvo. Mi želimo v interesu dežele in naroda, da bi se polegle vse grajo zaslužne diference mirnim potom. Torej caveant consules!

*) Kakor smo seznali iz gotovega vira, dopisi v Slov. Narodu o dopolnilni volitvi veleposestva v Gor. dež. zbor, so dali povod uglednemu veleposestniku, da je vložil tožbo proti omenj. časopisu, zaradi razžaljenja na časti. Ur.

Slovensko šolstvo v letošnji
proračunski debati.

V.

Poslanec gospod Fran R o b i č je v poslanski zbornici dne 27. aprila t. l. govoril:

(Konec).

Gospoda moja! Zadnji čas se govori o osnovi tretjega učiteljišča na Štajerskem. Jaz sem s tem popolnoma zadovoljen, ali vender bi opozoril na to, da se naj osnuje učiteljišče v kakem kraju, kjer je upanje, da bode primerno obiskovano (Prav res!), in tega upanja na Gorenjem Štajerskem gotovo ni. V tem oziru že imamo skušnje. (Prav res!)

Ker sem že pri učiteljiščih, omenil bi tudi, da učiteljišče v Mariboru nima svojega poslopja, in nadejam se, da se kmalu ta nedostatek odpravi z zgradbo lastnega poslopja.

Nadalje bi opozoril Njega ekscelenco gospoda naučnega ministra na šolski in učni red z dné 20. avgusta 1870. Ta je še vedno začasen. Mislim, da po 23 letni praksi bi se pa že mogel izdati definitiven. Sploh mislim, da bode treba pregledati in predelati šolski in učni red. Ta je v raznih ozirih s poznejšimi odredbami dobil luknje, da, nekatere določbe so vsled državnega šolskega zakona iz leta 1883 sploh brez pomena ostale. Zatorej je popolnoma v interesu ljudskega šolstva, če se izda definitiven šolski in učni red; pri tej priložnosti bi se lahko določilo število učnih ur za učitelje na ljudskih šolah. Meščanska šola spada vsekako v vrsto ljudskih šol, ali je vender trdo, ako se od meščanskega učitelja zahteva ravno toliko učnih ur, kakor od ljudskošolskega. Prehudo je, če je štajerski deželni šolski svet raztegnil to število ur na 30 na teden.

Razmere pri meščanski šoli so vender drugačne. Že popravljanje nalog, oskrbovanje učnih zbirk, strokovni pouk sploh zahteva intenzivnejšega dela; zaradi tega bi bilo prav, da bi se število tako uredilo, da bi se držali srede mej ljudsko in srednjo šolo, kakor je stvar že urejena na Dunaju. Jedenkrat sem že opozoril, da so dekleta na meščanskih šolah preobložena, potrebno bode omejiti tedensko število ur za dekleta na meščanskih šolah. Na dekliških meščanskih šolah je na teden po 30, da, celó 32 ur; tukaj se pač preveč zahteva od nežnega dekliškega telesa, če se zahteva, da je, recimo po šest ur na dan v isti sobi. Saj vidimo, da se še odrasli ljudje morajo napenjati, ako hočejo biti mirni več ur v jednem in istem prostoru dan na dan.

Dekleta, kakor sploh mladina, se hočejo bolj gibati nego odraščenci. Pa so tudi posledice jako žalostne. Že opetovano sem naglašal, da dekleta ostajajo navadno slaba, kakor je o svojem času drastično dokazal profesor Billroth, v mnogih slučajih se redno ne razvije hrbtenica. Prosim torej odpomoči v tem oziru od učne uprave.

Jako me je zadovoljil izrek Njega ekscelence gospoda učnega ministra, katerega je izustil v učnem odseku, da se morajo otroci v ljudski šoli učiti v materinščini.

Nadejamo se, da Njega ekscelenca to načelo praktično uveljavi.

Na Koroškem in v južnem delu Štajerske še sedaj ne velja in se mora v tem oziru kaj premeniti. Vsak človek ima prirojeno pravico do materinščine in država ima dolžnost, za to skrbeti, da se to dobro utemeljeno pravo otroku varuje, da se torej v ljudski šoli poučuje v materinščini. (Dobro! Dobro!)

Gospoda moja, nikdar ne bodemo popustili naše zahteve, da bodi v ljudski šoli materinščina učni jezik, vzlic vsem ustavljajočim se težavam bodemo vedno zahtevali z vso doslednostjo in odločnostjo, kar nam gre po zdravih načelih in pa po zakonu. (Prav dobro!)

Najvišje pedagogično načelo se vender glasi: poučuj naravi primerno! To se vender ne pravi druzega kakor: zidaj na to, kar je že tukaj, na posebnosti otrokove! Je li mogoče, da bi se pouk in odgoja prav umerila

---

PODLISTEK.

Lep je „on“ in lepa je „ona“.

(Slučajno najdena razprava. Priobčil Jurij H o d u l j a).

Pri premetavanju raznih spisov pokojnega mojega brata Štefana Hodulje, naletim na to-le zanimivo razpravo in — ker se mi je jako dopadla, priobčim jo p. n. čitateljem v izvirniku, brez popravka.

A d r e m ali na slovenščini k žlici: Mej milijoni in milijoni na svetu živečih dobrih in hudobnih ljudi, mej raznimi simpatičnimi in antipatičnimi obrazi živita „o n in „o n a“, katerema pravijo, da je lep „o n“ in da je lepa o n a“. Oba sta torej lepa; naj tudi skuša kdor si bodi to trditev ovreči, namreč: da bi bil lepši „on“ ali pa, da bi bila lepša „ona“; vsaka taka trditev, ostane vedno puhla in jalova. „O n in o n a — lepa obá — se ljubita — no, kdo jim pa kaj zameri za tó — ljubita se, ljubita sploh, baš takó — saj veste kakó! — kakor se navadno ljubijo mladi ljudjé. Dasi se nekaterim mladim ljudém lepota obraza odreka — in, vendar se ljubijo, ves svet jim tega zabraniti ne more, ker — vsejedno: lep je „o n“ in lepa je „o n a“. Nikogar pa ne sme žaliti to, če mu je božja narava takó nemila, da ga je vvrstila mej ljudi z antipatičnimi obrazi — vsaj tolaži naj se s tem, da pri takih ljudéh se čestokrat dogodi, da se nahaja pri njih lepota od znotraj, kar je veličastniše — ker notranja lepota toliko povzdiguje človeka, bodisi „o n“ ali pa „o n a“. Da se lepi „o n“ in o n a ljubita, ni nič nenavadnega, ker pred njima in ž njima se je že ljubilo in se še ljubi nebrojno število mladih dvojic, ker lep je „on“ in lepa je „ona“, zakaj bi se torej ne ljubila?! Ljubezen ni prav za prav prepovedana, pač pa celó bi rekel, da je zapovedana, mej tem ko je sovraštvo, osobito osobno sovraštvo ostro prepovedano, če že ne od vladne vsaj deloma od strani pametnih ljudi. Osebno sovraštvo, kakoršno se sploh nahaja mej nami Goriškimi Slovenci, ni z ljubeznijo v sorodstvu niti od daleč, pač pa je v sorodstvu s zlobnim dejanjem, katero prej ali slej pritisne pečat sramote bratoma na obraz. Vsako naše osebno sovraštvo bi odpadlo, ako bi se mi Slovenci mej sabo tako ljubili, kakor se ljubita lepi „on“ in lepa „ona“ — a z nami je takó večen križ — nam je ljubo, da se mej sabo ravsamo in kavsamo in — skoraj, da ne bi se kmalu iz sovraštva na ulici napadali in — pestili na veselje dobrim našim sosedom Italijanom — če jih je res kaj pristnih v Gorici!

Lepa in še mlada sta oba, „on“ in „o n a“ — in naj še tudi brezzobe Evice svojeglavno kolikor hočejo trdijo, da je „on“ lepši nego je „o n a“ — nasproti jim stoji tisoče in tisoče Adamovih sinov, ki jim zavračajo njihovo trditev, dokazujoči, da je tudi „o n a“ lepa, kakor je „o n“. Mi pa ne iščimo pozitivnih dokazov, kdo je lepši, „o n“ ali „o n a“; mi lahko pridemo do rezultata, da sta oba lepa „o n“ in „o n a“ z dovolj glasovi obeh spolov. Po tej poti jo pravo pogodimo in se ognemo lahko lokavih nasledkov, kateri bi nas vtegnili zapeljati v nepotrebno zadrego, ako bi izrekli na jedno ali drugo stran krivično razsodbo. Ker nam ni ljubo, da bi se na jedno ali drugo stran zamerili, denemo ta najivni dokaz, da je lep „on“ in lepa „ona“ na glasovanje. Po završenem glasovanju pridemo prav lehko do rezultata, ki nam dokaže, da je lep „o n“ in lepa „o n a“. Čujte kako? Svetovni statistični podatki nam kažejo, da je na zemlji za nekaj glasov več ženskih nego možkih, to pa še ni tako gorostasno število, da bi je mogli smatrati, kot zmagovalno število, ne, tega ne! Ker ženske ne dajo rade prednosti svojemu spolu, bodo gotovo glasovale, da je le „on“ lep in iz tega je razvidno, da je ženska vselej naperjena proti ženski. Možki, katerim ne more tudi nihče odrekati „dovolj glasov“, se iz koketerije potegnejo in bodo glasovali, da je ona „lepa.“ Na tak način ostaneta „on“ in „ona“ lepa, ker je tó potrjenje dokazano z „devolj glasovi“ vseh prebivalcev celega svetá, ostaneta lep „on“ in lepa „ona“.

Ta dokaz, kateri smo baš zdaj prerešetavali da sta „on“ in „ona“ lepa, se nam ne zdi še na dovolj trdni podlagi, zató moramo poiskat še druge temeljitih dokazov. Ako tudi ovržemo gori navedeno glasovanje, pridemo po drugi poti do jasnišega dokaza, da je lep „on“ in lepa „ona“. Poskusimo torej in — rezultat je gotov. Nekdo učenjakov — baje Gervinus — nam pové z nemškim pesnikom Schillerjem, da „o n a“ je lepa — opisujoč, kako krasna je njena telesna oblika, lepi nje stas in nje zali obrazek. Tudi Göthe nemški pesnik nam šepeče na ušesi: Kakó lepi so njeni plavi in črni očesci — njeni zlati lasci — belo njedro — celó njeni drobni nožici in beli ročici s tako drobnimi in zalimi prstki. Da, celó estetik Lemke je videl možkega, bolj živalske izdaje, nižje od ženske, ki bi bila po njegovem mnenju — zboljšana izdaja ter se pohvalno izrekel o njej, da je „ona“ lepa. Vse to nam je nek jasniši dokaz od prvotnega.

Idimo dalje: Platon — vsaj vam je gotovo znan — če že ne vsem, vsaj onim, ki vedó, kaj je „platonična ljubezen“. Platon nam opisuje možkega, kot bitje plemenitiše narave, s popolnišo mero razumnosti itd. In — ako stranski poslušamo še Aristotela in najnovejšega filozofa Filozofoviča, kaj nam vse povesta o možki lepoti, češ, da je ženska lepota bolj slepilna za oči, moramo po trditvi navedenih skleniti, da je „on“ tudi lep.

Dokaz, da je lep „on“ in lepa „ona“, nam ne more nihče ovreči, naj nam še tako nasprotno dokazujejo z filozofi vseh filozofov. Ostanemo pri naši trditvi in — ne damo nikakoršne prednosti ni možkemu ni ženskemu spolu, kajti, da bi bil jeden ali drugi „lepši“ ali „lepša“, tega ne more nihče logično dokazati, za tó ostane kakor do zdaj, tako še nadalje: lep je „o n“ in lepa je „o n a“.

Zopet nov dokaz, ki nekaj izda, da sta oba lepa, je tudi ta, kar pravi Mojzes o o njem in o njej v svoji knjigi stvarjenja. On je izšel popoln, krasan iz rok Stvarnikovih. Ali sam je bil, dolgočasil se je in uvidši to Stvarnik, reče: Naredimo mu družico, njemu j e d e n a k o! Popolu „on“, popolna „ona“; krasan „on“, krasna i „ona“!

posebnostim otrôk. (Prav res!)

Pa ne le nepedagogično, temveč tudi nepolitično je, narodu jemati jezik. (Tako je!)

Jezika se držé vera, nrav in šega. Če se usiljuje tuj jezik, zgubljati se mora živost verskega predstavljenja, nravi in šege.

In vender se smatra ljudska šola na Koroškem v onih delih dežele, koder bivajo Slovenci, samo za učilnico in vtepovalnico tujega jezika.(Tako je!)

Da pri tacih razmerah sploh ni mogoč vspešen pouk, zlasti ne pouk v veronauku, to je jasno. V tacih šolah se glavna naloga ljudskih šol, verskonravna vzgoja, doseči ne more.

Kako je mogoč vspešen pouk v veronauku, ako otroci v materinščini še čitati in pisati ne znajo, kakor je to povsod v slovenskih delih Koroške in ne redko na Dolenjem Štajerskem.

V času, ko se vedno bolj kaže razuzdanost in nepokorščina, vedno bolj naglaša prevrat družbinega reda, bi se posebno moralo gledati na verskonravno nalogo šole. (Dobro!)

To je pa le mogoče, ako se v ljudski šoli v materinščini poučuje.

Nisem proti učenju nemščine ondu, kjer jo zahtevajo razmere, na pr. ob jezikovni meji, ali to naj se godi o pravem času in na razumen način.

Nemški podagog Diesterweg — in temu bodo verjeli morda tudi nemški nacijonalci — pravi o tem:

„Pouk v tujem jeziku se sme šele začeti, ko se je materinščina toliko utrdila v duhu otrokovem, da se razvoj mišljenja in jezika več ne ovira in moti, ako zraven pride nov jezik.“ (Čujte! Čujte!) In drugi, še slavnejši pedagog, pravi: „Učenca učiti tujega jezika, dokler popolnoma ne zna materinščine, je ravno tako, kakor bi kdo učil jezditi sina, ko še hoditi ne zna.“ (Veselost.)

Gospoda moja! Že v lanski šolski debati sem omenjal peticij slovenskega naroda v Trstu in Gorici za osnovo slovenskih šol in prosil učno upravo, da nakloni tej stvari vso svojo pozornost. Peticije so utemeljene v zakonu in prosilci imajo popolno pravico zahtevati, da se njih želji ustreže. Ko se je v budgetnem odseku sklenila resolucija, ki se glasi: „C. kr. vlada se pozivlje, da obrača vso pozornost ljudskemu šolstvu na Primorskem in zlasti skrbi, da se izvede zakonita določba, da se vsem otrokom, ki so dolžni obiskovati šolo, omogoči pouk v materinščini po učiteljih za to zmožnih,' tako za gotovo upamo, da bode vlada skrbela, da se na Primorskem izvedo zakoni za slovensko, cesarju zvesto prebivalstvo.“ (Odobravanje.) Gospoda moja, mi čutimo, da se dosledno in sistematično prezira v učnem oziru na Koroškem in Dolenjem Štajerskem slovenski narod, da ne more doseči pravice.

Opozarjam, ne gledé na Koroško, na to, da je na Štajerskem nad 400.000 Slovencev, pa nimajo nobenega zastopnika v deželnem odboru in v deželnem šolskem svetu. Odkritosrčno obžalujem, da se je tudi na Štajerskem razvilo narodno nasprotje in preneslo v socijalno življenje, katero nasprotje škoduje tudi gospodarskemu življenju. (Tako je!) Odkritosrčno želim, da bi mi Slovenci z nemškimi sodržavljani v miru živeli; ali štajerski Nemci morajo se sprijazniti z mislijo, da je v zeleni Štajerski nad jedno tretjino prebivalstva slovenskega, ne smejo ovirati našega prizadevanja, da nravno in gmotno povzdignemo svoj narod.

Gospoda moja! Če pomislimo, kako stališče so zavzeli nemški nacijonalci v Celjski zadevi, moramo pač tako upanje vedno bolj zgubljati. Kako je besnel poslanec dr. Foregger na razprave z jasnega in stvarnega stališča gosp. Šukljeja! In kako neukusno se je širokoustil poslanec pl. Hoffmann, ko je mirno stvar naslikal dr. Vošnjak.

Ta gospod poslanec sklicuje se na informacije, katere je bajè dobil iz dobrega vira, da sedaj v slovenskih ljudskih šolah napravlja otrokom velike težave novoslovenski pismeni jezik, ki se jako razlikuje od domačega pismenega jezika. Gospod poslanec naj se le pomiri! Mnogo let sem imel čast, ogledavati čisto nemške ljudske šole in odkritosrčno priznavam, da spomin na to mi je še danes jako prjeten, in so tem bolj, ker so mi nemški učitelji, s katerimi sem nekdaj uradno občeval, svoje zaupanje in prijaznost ohranili do današnjega dne.

Pa to sem v vseh nemških nižjih šolah opazil, da narečje, s katerim vstopijo nemški otroci v šolo, se od pismenega jezika bolj razlikuje, nego je to pri slovenskih otrocih.

Gospod poslanec mi torej ne bode zameril, ako se ne vpuščam v daljše razprave njegove, ki so v popolnem nasprotju z dejanskimi razmerami.

Vse vprašanje se je od nasprotne stranke obravnavalo le se strankarskega in agitatoričnega stališča, in sicer na način, kakor bi se z dovolitvijo neznatne ali pravične zahteve omajali temelji države, na način, ki očitno kaže znamenja smešnosti in torej ne zasluži, da bi ga natančneje ocenjeval.

Gospoda moja, konečno izjavljam, da mi zaupamo gospodu učnemu ministru, in to tem bolj, ker je on kot glavno načelo proglasil dolžnost vlade, skrbeti za kulturne potrebe vseh narodov države. Nadejamo se, da Njega ekscelenca uveljavi in izvede ta načrt. Potem se bode postavil spomenik na poprišču avstrijske učne uprave, kakor si je postavil njegov rojak neminljiv spomenik z urejenjem avstrijskih financ. (Odobravanje.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

Delegaciji. — *Dné 16. t. m. dopoludne je cesar vzprejel avstrijsko delegacijo v Budi. Navzoči so bili: državni ministerski predsednik knez Windischgrätz, najvišji komornik in kapitani telesnih straž. Točno ob 12. uri je vstopil cesar in na nagovor predsednika Chlumeckega odgovoril: „Zagotovila zveste Vaše udanosti, katera sem ravnokar slišal, me navdajo z iskrenim zadovoljstvom in se Vam zanja srčno zahvaljujem. V posebno zadoščenje mi je, da Moje zaupanje, da se ohrani in konsolidira mir, katero sem izrekel za časa zadnjega zborovanja delegacij, potrjuje današnji še bolj pomirjeni evropski položaj in da* **jako prijateljsko** *razmerje, katero gojimo z* **vsemi** *državami, opravičuje upanje, da se bomo zamogli tudi v bodoče posvetiti razvoju in pospeševanju blagostanja Naših narodov. Vzlic temu je pa potrebno in si šteje Moja vlada v dolžnost skrbeti, po vzgledu drugih držav, da se ne ustavi razvoj vojne sile monarhije. Proračuni moje vlade so vsled tega izdelani po lani naznanjenem načrtu organične progresije z vestnim ozirom na naše financijalne razmere. Bosna in Hercegovina bosta tudi l. 1895. svoje upravne troške pokrili z lastnimi dohodki. Priporočuje Vaši dokazani patrijotični uvidevnosti došle Vam predloge, pričakujem, da boste Mojo vlado zaupno s svojo pomočjo podpirali ter Vas najprijazneje pozdravljam.“ — Delegati so cesarja pazno poslušali in mu, ko je končal, zaklicali navdušeno „Slava“. Potem je ministerski predsednik predstavil cesarju posamne delegate. Prvi del prestopnega govora je naredil jako dober utis, zlasti ker se ohranitev miru tako močno povdarja. Splošno senzacijo obuja, da cesar* **z nobeno besedo ni omenil trozveze, ampak le povdarjal prijateljsko razmerje mej monarhijo in vsemi državami. S tem sta Nemčija in Italija postavljeni v isto vrsto, kakor Francija in Rusija.** *Isto tako splošno začudenje obuja to, da se* **Bolgarska ni omenila z nobeno besedo, kakor sicer še vsako leto. Oba ta negativna momenta se tolmačita tako, da se je razmerje mej Avstrijo in Rusijo zboljšalo.** *Na vojaške stvari nanašajoči se del cesarjevega govora dokazuje, da so novi troški za vojsko nastali normalnim potem in da nimajo izrednega značaja ali pomena.*

Po prestolnem nagovoru je ministerski predsednik knez Windischgrätz predstavil cesarju posamne delegate. Cesar je skoro z vsakim govoril. Posl. Klunu je cesar rekel: Veseli me, da Vas zopet vidim. Vi ste bili že večkrat v delegaciji. — Klun: Sedaj sem tretjič, Veličanstvo; — Cesar: Potem ste pa jako marljivi. Ali ste že bili v Budimpešti. — Klun: Da, Veličanstvo, vse te krate sem bil v Budimpešti. — Cesar: Toliko večja je Vaša zasluga. — Z delegatom Burgstallerjem je govoril o trgovinskih razmerah v Trstu, z delegatom dr. Bartolijem pa o razmerah v isterskem dež. zboru.

V seji proračunskega odseka avstrijske delegacije je delegat dr. Pacak obrazložil principijelno nasprotstvo češkega naroda zoper trozvezo in apostrofiral grofa Kalnokyja, naj prigovarja cesarju, da se potegne za notranji mir. Kalnoky je povdarjal, da se je razmerje mej monarhijo in Rusijo zboljšalo in da dogodbe na Balkanu niso nikak povod vznemirjenju. Cesar sam se trudi, da se doseže notranji mir.

Zunanje države.

Bolgarske razmere. *Iz Sofije se javlja, da mislijo liberalni ministri po končanih volitvah odstopiti. Najbrž bo vse ministerstvo podalo ostavko, Koburžan pa bo zopet Stojlovu naročil, naj sestavi kabinet. Liberalci se pritožujejo, da uradniki protiustavno delujejo, vsled česar utegne zmagati Stojlovjeva stranka, ki se rekrutuje največ iz rusofilskega taborja. Rusofilom se očita, da svoje pravo mišljenje prikrivajo, da si zagotove v sobranju večino in se potem znebe Stojlova. Cankovci ugovarjajo odločno, češ, da podpirajo Stoilova brez zadržka in da se bodo lotili vprašanja o porazumljenju z Rusijo le če to Koburžan izrecno dovoli, kar je pričakovati, ker je mnogo upanja, da Rusija Koburžana konečno vender pripozna.*

Oporoka grofa de Paris. *Umrli grof de Paris je zapustil politično oporoko, v kateri po daljšem uvodu pripoveduje, da se bo Francija povzdignila le če bo krstijanska in o kateri izreka upanje, da Bog še ni za vedno zapustil Francije. Francozi se iz teh izjav Orléansov le norčujejo.*

Kitajsko-japonska vojna. *Japonska vojska se je v treh kolonah približala glavnemu kitajskemu taborišču. Tretja kolona je zadela ob kitajsko konjaništvo in unel se je boj. Japonci so Kitajce prisilili, da so se umaknili za utrdbe, potem pa še te zavzeli in kitajsko vojsko pregnali. Kitajska vojska se je koncentrovala pri mestecu Hvan Stju, kjer pride najbrž do velike bitke.*

— Japonska vojska je dne 15. t. m. naskočila kitajsko pri Pingyangu, ki je padel Japoncem v pest po več ur trajajoči bitki. Kitajci so izgubili 16.000 mož, Japonci le 400.

Na časnikarskem polju.

Ko stopimo na polje časnikarstva,
Tù mnogo vede vidimo svetovne:
Politično - zabavno - leposlovne
In raznobojnih slojev iz strankarstva.

Tu vsečloveštva vidimo vrtenje,
Tu pokrajinske zvedamo novosti,
Zajemamo potrebnih učenosti
In zremo mnogih narodov življenje.

Učimo se: sovražiti, ljubiti,
In dalje — ščuvati se mejsebojno,
Celó vzmirjati se brezpogojno —
Moj Bog, kakó lokavi smo in zviti!

Umetno naučimo se lagati,
Verjetno, zvito in — v glasè podobi —
Kot krotka jagnjeta smo in golobi —
Vsaj vidno damo taki se poznati!

Ko ni mogoče nam brzdati strasti,
Pobegnemo pod časnikarsko krilo —
Kakó se je srcé nam ohladilo
Tačas, ko vidimo tekmeca pasti!

Resnico komu če vé brk povemo,
Mirú ni v hiši več, ni zunaj hiše,
Med rovarje zahrbtne se nas vpiše
Kot češ, da zlobna kriva pota gremo!

Če pesek mečemo v oči občinstva,
Prijateljev dovolj takoj dobimo,
Da ž njimi v družbi se razveselimo,
Dasi — z dejanjem slavnim pobalinstva.

In misli kadar zbiramo tam svoje,
Narobe kdaj pa kdaj če jih povemo —
Ko smo pri točki: Smemo — kaj ne smemo,
Tu *brezovka* državnika zapoje!

Ko nas usoda vodi pred poroto,
Tam naše misli drobno rešetajo,
Če krivim i nekrivim nas spoznajo —
Provzročijo nam zlo alj pa dobroto

* * *

Tedaj molčimo vse, ker je najbolje,
Odstranski kolobarnost opazujmo —
Če pravo vse nam ni, se ne hudujmo
Da tak boj je časnikarsko polje.

Domače in razne novice

Imenovanja in premestitve. — Tajnik finančne prokurature v Trstu dr. Herman Mayr je imenovan fin. svetnikom. — Poročnik v 17. pešpolku Artur Colerus pl. Geldern je imenovan začasnim carinaskim asistentom v Trstu. — Poštnimi praktikanti so imenovani: Fran Zupan, Edvard Tomic, Florijan Greljan, Josip Tomc, Silvij Poljak v Trstu, Anton Cumar v Gorici, — Umrl je poštni kontrolor Robert Stumpf v Trstu.

Imenovanje. Brezplačnima avskultantoma sta imenovana pri prizivnem sodišču v Trstu praktikanta gg. Makso Črne in dr. Anton Pesante.

A. vitez Klodič-Sabladovski, c. kr. deželni šolski nadzornik, je imenovan častnim občanom trga Kobarida.

Visoka gosta v Trstu. V Trst sta dospela v strogem inkonjitu princ Filip Belgijski in njegov sin princ Albreht. Princ Filip je brat Belgijskega kralja.

Kapucinskim provincijalom z sedežem v Gorici je imenovan dosedanji goriški gvardijan pr. g. p. Rafael.

Premembe v Goriškem duhovenstvu. Č. g. Kurinčič pojde za vikarja v Medano; č. g. Dermastija za kaplana v Solkan; č. g. I. Budin za kaplana k. sv. Ignaciju v Gorici; č. g. Grilanc za I. kaplana v Komen; č. g. A. Pavlin, semeniški duhovnik, pa za kaplana v Štjak.

Arhiv grofa Alfreda Coroninija v Kromberškem krasnem gradu obsega bogat vir za našo domačo zgodovino. Rodbina grofov Coroninijev je stara in imenitna, kajti izpeljava svoje pokolenje od sedanjih nemških cesarjev, tako je grad Chronberg ob Reni, ki je njeni rodovinski grad, še sedaj osobna lastnina pruskih kraljev; njen arhiv sam je že bogat in zanimiv, ali podedovala je arhive tudi raznih grofovskih rodbin, ki so izumrle, mej temi arhiva grofov Rabatta in grofov Kobenclov, ki so bili slovenskega rodu in so igrali o svojem času imenitno ulogo v avstrijski državi posebno na Primorskem. Državni poslanec gospod Alfred grof Coronini, glavar rodovine, je dovolil našemu rojaku g. prof. S. Rutarju, da je mogel po svoji volji pregledati ta arhiv in izpisovati si iz njega, kar hoče. Gosp. prof. Rutar je porabil letošnje počitnice in pregledal doslej po priliki desetino arhiva — in našel je toliko važnega gradiva, da ima že zdaj za dve zimi dela. Koliko gradiva tiči pač še v ostalih devetih desetinah arhiva!

Dvojna mera. — Mestni magistrat v Trstu je izdal glede vpisovanja otrok v mestne ljudske šole oznanilo, v katerem je čitati določilo, da otrokom iz jednega mestnega šolskega okraja ni dovoljeno obiskavati šolo v drugem šolskem okraji. To se sme zgoditi le izjemoma. S tem uradnim naznanilom je mestni magistrat sam izpodbil trditev, da mesto in okolica ustvarjata jedno samo šolsko občino in priznava, da je celó mesto razdeljeno v okrožja in da niti mestni otroci ne smejo v šolo zahajati iz jednega okraja v drugi. Slovenski mestni otroci pa naj bi zahajali iz mesta celó v okolico, po uro daleč! To je kričeče protislovje. Slovenci imajo zdaj v rokah krasen argument proti praznim izgovorom Tržaškega mestnega zastopa, s katerim se je otresel slovenskih šol.

Irredente ni! — Umrl je v Pragi Giovanni Natale Baldassi, stotnik pri 91. pešpolku. Znan je iz Oberdankove zadeve. Leta 1882. bil je župan v Versi in je mnogo pripomógel, da je prišel Oberdank v roke pravice. Vsled tega dejanja se je pri nekaterih svojih sodeželanih pristudil toliko, da ni mu bilo možno več živeti med njimi, ker so ga imeli za izdajalca. Ker pa je bil poročnik reserve, poprosil je cesarja za milost, da mu dovoli vstopiti v vojaško službo kot aktivni častnik, v kateri službi je dospel do stotnika.

In che paese siamo. „La Patria del Friuli“, z dne 16. t. m. pravi, da je tudi Egipt imel 7 nadlog in vendar ni postal bolnišnica. — Dobro; Judje so bili uzrok, da so zle nadloge prišle nad Egiptovsko deželo. „Patria“ to piše, razpravljaje o 5 slovenskih pol. časopisih, izhajajočih v Gorici, meneča, da je Gorica vsejedno „prettamente friulana rispettivamente italiana“, čeprav izhaja v njeni sredini tolika množina slov. časnikov. „Patria“, če še ne ve, naj izve, da je v Egiptu stanoval začasno judovski narod, ki je bil, ne le Egipčanom, pač pa i egiptovski zemlji popolnoma ptuj, da je izšel zadnji z Mojzesom na čelu iz Egipta v puščavo in dalje in ž njegovim odhodom je prenehala šiba šibati Misir in Misirce. Da so še na dalje ostali Judje v Egiptu, ta bi bil gotovo postal v malem teku časa, ne le bolnišnica, pač pa pravo pokopališče. Goriško pa ni zemlja ptuja za Slovenca: tukaj smo mi doma! Za ta svoj komadič zemlje je Slovenec trpel od pamtiveka in še trpi, skoraj kot črna živina; on je svojo krv prelival za-nj in državo na stoterih bojiščih in je še vedno pripravljen dati življenje svoje za-nj, kar ne bi storili gotovo laški pritepenci iz gladne Italije. Če kdo potrebuje boljše dežele in novega vodje, naj si jo poišče svobodno, naj si ga izvoli, kakor hoče: Slovenci se ne bodo jokali za rovarji, ki hočejo gospodariti v ptuji hiši in vračajo nemilo za drago.

Ravnopravnost, kje si? O priložnosti lanskih volitev v cestni odbor obrnili so se župani Ajdovskega okraja pismeno na slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici s prošnjo, naj bi isto, ker je ta okraj popolnoma slovensk in ker nemški malokateri župan razume, županstvom dopisovalo v slovenskem jeziku. Reševaje to prošnjo je okrajno glavarstvo zagotovilo in je tudi g. glavar ustmeno obljubil, da se bode županstvom dopisovalo le v slovenskem jeziku, kar se je tudi nekoliko časa godilo. Od novega leta sem se pa nam dozdeva, da se je pozabilo na omenjeno obljubo; mi namreč vemo za županstvo v Ajdovskem okraju, katero je prijelo to leto od glavarstva 70 dopisov: a teh je samo 38 slovenskih. Gledé na to, da večina županov ni zmožna jedino zveličavne nemščine in da župani s tem, da morajo dajati nemške dopise drugim prestavljati, neobhodno potreben ugled županov trpi pri ljudstvu, bilo bi jako umestno, ako bi se slavno c. kr. glavarstvo izvolilo spomniti na omenjeno obljubo — saj zagotavlja tudi Slovencem člen 19. temeljnega zakona ravnopravnost. — Kako se spoštuje ravnopravnost napram Slovencem, naj osvedoči dalje naslednji slučaj, ki se je dogodil v neki županiji Goriške okolice. Okrajno glavarstvo je namreč poslalo županstvu neki oglas v laškem jeziku, ker v občini nikdo tega jezika zmožen ni, ga je županstvo vrnilo s prošnje, naj se mu dopošlje slovenski oglas. A glavarstvo ga je vrnilo zopet z opazko, da je prijelo od namestništva v Trstu samo italijanske lepake. — V neko drugo vas poleg Gorice, kjer je mnogo strojarske obrtnije, poslalo je glavarstvo neke „Rundschreiben“, glede ravnanja z mesom, ki se nahaja na surovih kožah. Ker tega „Rundschreibena“, kateri je mimogrede sestavljen v takej nemščini, da bi se umrli nemški klasiki, ako bi jim slučajno pred oči prišel, strahu in sramote v grobu obrnili, v obče ne razume nikdo, prinašamo njega prevod na drugem mestu. Ravnopravnost kje si? Ali po „Corrierovo: In che paese siamo?

Novice. Avstroogerska vojska bo potrebovala v tem letu 183 milijonov gold. — Na 22. in 23. min. meseca so se zbrali hrvatski veroučitelji v Oseku, da se posvetujejo o odgoji otrok.

Tu se je razpravljajo o potrebi, da se mora odgoja mladine naslanjati na vero. — V Europi imata primeroma največ gozdov Bosna in Hercegovina in sicer, 51% od skupne površine je še z gozdom zaraščene v obeh deželah. — Na Ogerskem živi 185 tisoč ciganov, katere misli vlada stalno naseliti po deželi tu pa tam, le v okolici Budimpešta ne.

— Silno bogati nastopniki barona Raucha na Hrvatskem so odločili svoja posestva v Stubičkem okraju porazkosati in poprodati.

Z Dunaja poročajo, da prideta poslanca prof. Fran Šuklje in grof Karol Stürgkh, zastopnik štajerskega veleposestva ter član nemške levice, kot dvorna svetnika v naučno ministerstvo. Šuklje prevzame baje re-

ferat o ljudskem šolstvu, kateri je vodil umrli German. 14. t. m. je bil ministerski svet več ur zbran in se s tem imenovanjem bavil.

Delegacije so se sešle dné 14. t. m. Slovenski poslanec grof Alfred Coronini je odložil mandat za delegacijo. Na njegovo mesto je poklican posl. Jordan. Predsednikom avstrijske delegacije je določen baron Chlumecky, podpredsednikom opat Hauswirth.

Tržaški škof Glavina zatožen pri papežu. — Tržaška iredenta je zopet jedenkrat nezadovoljna z blagim škofom Glavino. Po sili bi rada spravila na mesto Tržaškega kanonika, katero je poprej imel sedanji Krški škof Sterk, svojega pristaša, a upanja menda ni, da zmaga s svojim kandidatom proti škofovemu kandidatu župniku Martelancu. Zato ga sedaj grdi po italijanskih in nemških listih in „L'Indipendente" ve celo povedati, da je mestna delegacija sklenila zatožiti škofa Glavino pri papežu. Tako je baje nekemu občinskemu svetniku sam kardinal Galimberti priporočal. To bodo v Vatikanu gledali, ko bodo pod pritožbo v varstvo interesov katoliških Italijanov Tržaških čitali podpise -- židov in framasonov!

Užitninski zakup v Gorici je za 3 leta vzela v zakup znana firma Gorup, kateri načelnik je za Gorico gosp. Ivan Dekleva Imela je hude tuje konkurente in je morala priložiti nekaj tisočakov, da je zmagala.

Trzaški Sokol je vzel v najem lepo telovadnico, katero je dozdaj imel nemški „Turnverein". V prostorni telovadnici se bode postavil tudi oder.

Nesreča. V novem pristanišči v Trstu je prišel delavec Ivan Stepančič tako nesrečno mei dva železniška vagona, da so mu bila polomljena vsa rebra in je umrl kmalu potem. Bil je oženjen in oče dveh otrok.

Umor v Trstu. — Kronika umorov je v poslednjem času zares strahovito narasla v Trstu. Soboto zvečer se je zopet prigodil krvav umor v gostilni „Alle due Sorelle" na trgu Campo S. Giacomo. Dva mlada težaka sta popivala v omenjeni gostilni. Da se maščuje, napade 20. letnega Andreja Kosovela neki Ivan Požar, 21 let star, doma iz Podgrada. Požar je težko ranil z nožem Kosovela, katerega so odnesli v bolnišnico, kjer pa mu gre na boljše in bo ozdravil. Hudodelca so zaprli in ž njim 39letnega postopača Antona Peršiča iz Gorice, ki je sokrivec pri težkem telesnem poškodovanju.

Za prvo javno dražbo vin v Trstu, ki je bila dne 18. t. m., se je priredilo skladišče št. X. v prostem pristanišči. Druga javna vinska dražba bode dné 11. oktobra. Uprava teh sedaj eraričnih skladišč je te dražbe naznanila Tržaškim krčmarjen samo v italijanskem jeziku, slovenščino pa prezira konsekventno.

Novo skladišče italijanskega vina v Trstu je napravila neka italijanska firma pod Greto. Celo nekaj sto metrov dolgi sedaj nerabni tunel južne železnice pod Greto so premenili v velikansko zalogo „pristnega"(?) italijanskega vina. Ob obeh koncih tunela so veliki napisi, nad napisom proti mestu pa je bil celo pribit italijanske kraljevine grb. Ta čudna prikazen pa je bila videti le nekoliko dnij, potem jo je menda odstranila policija.

Slovenska kazenska razsodba pri Tržaškem deželnem sodišču. — V soboto se je vršila pri Tržaškem c. kr. deželnem sodišču kazenska obravnava proti Antonu Glavini iz Šmarij v Istri radi zločinstva težkega telesnega poškodovanja; predsedoval je sodišču g. svetnik Trnovec. Ker so obtoženec in priče iz slovenskega sela Šmarij, bilo je naravno, da jih je izpraševal predsednik v slovenskem jeziku, in da je vodil obravnavo tudi v slovenskem jeziku. Po dovršeni obravnavi razglasi predsednik tudi razsodbo v slovenskem jeziku — kar se je že marsikdaj zgodilo in je popolnoma zakonito. Saj določuje naredba just. min. z dne 15. marca l. 1862. št. 8651., „da se ima gledati na to, da so pri kazenskih in končnih obravnavah, če so obdolženci zmožni samo slovenskega jezika, uradniki in zagovorniki popolnem zmožni slovenskega jezika, da se obravnava vrši v slovenskem jeziku, in da se razsodba in kolikor mogoče tudi njeni razlogi objavijo v tem jeziku". — A ta slovenska razsodba je razburila laško časopisje. „L'Indipendente" imenuje to kazensko obravnavo „nov in obžalovanja vreden slučaj" in napada radi tega g. svetnika Trnovca. Isti list piše pri tej priložnosti, da je bilo videti, da je sedanji predsednik c. kr. višjega sodišča odbranil gotove tendencije iznaraviti laški značaj Tržaškemu deželnemu sodišču s tem, da je pri svojem nastopu posegel v one oddelke, pri katerih se je začel rabiti jezik, ki ni lašk. No, mi privoščimo gosp. predsedniku c. kr. višjega sodišča to hvalo iredentističnega lista „L'Indipendente" in se še manj bojimo groženj istega lista. Resneje se nam vidi opazka v „Il Mattino", kateri je menda organ Tržaške vlade. Isti list piše o rečeni kazenski obravnavi: „Ne bi se bilo mislilo, da se vrši glavna obravnava v Trstu, če bi ne bila govorila laško državni pravdnik in zagovornik". To, kar piše „Il Mattino", je žalibog resnično, a tudi označuje, kako malo pravic uživa slovenski jezik pri Tržaškem c. kr. deželnem sodišču, katero ima večinoma slovensko prebivalstvo. Vprašamo samo: Zakaj c. kr. državno pravdništvo govori in piše konsekventno in zmiraj le laško, tudi če obtoženec ne umé druzega kakor slovensko? Ali mar slovenski jezik ni tudi sodni jezik? In ker je postopanje gosp. sodnega svetnika Trnovca popolnoma zakonito, smo radovedni, kako bo predsedništvo tega sodišča branilo njegovo zakonito postopanje in njega sodniško čast?

Čuden poskus samomora. — V policijskem zaporu v Trstu se je hotel 19letni slikar Silvij Sbisà ubiti s porcelanskim krožnikom. Z šerbino krožnikovo si je skušal porezat žile na rokama ter se težko ranil Na kričanje sojetnikov prihiteli zdravnik je obvezal ranjenca in ga poslal na blazniški oddelek mestne bolnice na opazovanje.

Novo cerkev prično graditi prihodnjo pomlad na Colu pri Vipavi, ker nezadostuje več sedanja.

Ravnateljem učiteljišča v Ljubljani je imenovan g. profesor Fran Hubad, profesor državne gimnazije v Gradci, prideljen naučnemu ministerstvu. Novi ravnatelj je doma blizu Vodic na Kranjskem, znan je kot slovenski pisatelj ter je nedavno priredil novo izdajo Janežičevega slovensko-nemškega slovarja; za tisti zavod je imenovan glavnim učiteljem g. Anton Funtek, doslej strokovni učitelj na Ljubljanskih obrtnih šolah; bode mu na učiteljišči glavni predmet slovenščina, v koji itak slovi kot pesnik in urednik.

Razstava v Voloski. Dne 27. in 28. septembra t. l. priredi kmetijska podružnica v Voloski regijonalno razstavo, na kar opozarjamo kmetovalce. Razstava obeta, da bo jako zanimiva in bogata.

Iz Šmartno - Kviščanske županije, 17. sept. (*Občinske ceste in njih nadzorstvo*). — Težko kje se v naših Brdih nahaja kaka županija, da bi bila glede občinskih cest v tako slabem položaju nego naša.

Te naše zelo zanemarjene občinske ceste dale so povoda pritožbi g. starešine And. Žnidarčiča, v uredno držani seji 31. marca t. l.; pritoževalec je povdarjal, naj bi se obč. ceste prej ko prej v pravo stanje spravile in zato je omenjeni gospod v dotični seji predlagal, naj bi se vsaki davkarski občini kakor tudi v posameznih oddelkih, postavil po jeden cestni nadzornik. Starešinstvo je ta predlog jednoglasno sprejelo ter izvolilo potrebne cestne nadzornike.

Dasiravno so občinske seje javne, kljub temu se celo malo zanima naše ljudstvo zanje, vsled tega tudi ne ve, kaj se pri sejah sploh sklepa. Zatorej bil je naš g. župan od nekaterih starešin večkrat opozorjen na svojo dolžnost in sicer, naj bi poslal postavno izvoljenim cestnim nadzornikom odloke, s kojimi poda dotičnikom oblast, da smelo zamorejo občinarje v raboto vabiti na obč. ceste.

Žali Bog vse te ceremonije so bile našemu županu le prazna fraza in deveta briga; navzlic vsem opominom on ni niti z mezincem ganil.

Vsled brezbrižnosti tukajšnjega slav. županstva in vsled velikih povodenj hirajo čedalje bolj naše občinske ceste tako, da bi še čveteronogata koza prav težko zadobila pogum skakati po teh cestah. Ni torej čuda, če mi je nek prijatelj rekel: „Prišli ste s konja na kozla".....

Pa, naj se torej vrnem k stvari. Ker se ni od strani županstva ničesar ukrenilo za zboljšanje občinskih cest, stavil je zopet g. starešina Franc Obljubek predlog v občinski seji 25. julija t. l., s kojem se je nalagalo g. županu, da naj bi razposlal vsem cestnim nadzornikom odloke in da po svojem obhodniku občinstvu pred cerkvo naznaniti kdo je postavno kompetenten organ občinske ceste nadzorovati. Ne govorim o energiji g. župana, ali usojam si vprašati le še to: Kje nekako sta obtičala §§. 27. in 53. obč. reda, da jima gosp. župan ne more priti na sled. Evo tukaj jeden slučaj: bil sem tudi jaz navzoč, ko je po dokončani popoldanski službi Božji, nek obč. svetovalec in objedno tudi cestni nadzornik napovedal svojim občinarjem dan in kako uro imajo točno priti v raboto na obč. cesto dotične občine; iznenadil me je prizor, ko slišim:

„Ne gremo rabotati ne, dokler se kaj drugače ne ukrene . . . . . itd." „Ubogi cestni nadzornik", vzdihnil sem.

„Ti prefrigana komedija ti, poreče g. dopisnik — n — iz K., take ničarije obešati na „veliki zvon". — Sila kola lomi, — naj se torej ocenjujejo vrline dopisnika — n — v „Soči" in „Primorcu". Letos pravijo, da bode huda zima — ubogi krt!

Kmet.

Novice iz mile Slovenije. Javni shod katol.-političnega društva v Mižici na Koroškem je bil sijajen. Došlo je do 500 ljudij. Med liberalci je veliko tugovanje, ker vidijo, da jih ljudstvo zapušča. Nemško katolisko društvo prav pridno deluje. Letos je napravilo že kakih 30 zborovanj. Tudi pri volitvah za deželni zbor se bo izvršila marsiktera sprememba. Najprej pride na vrsto deželnozborska volitev v Ziljski dolini, namestu rajnega Nischelwitzerja. — V Fovji vesi pri Podkrnosu je pogorelo šest hiš. — V Št. Rupertu pri Celovcu je pogorel Salatrén, v Celovcu pa Borerjeva tovarna za stroje. — Toča je pobila v Velinji vesi, na Mačah in deloma na Radišah. Še huje je klestila v Podjunski dolini, v občinah Skoccjan, Rikarja ves, Zitaraves in Globasnica; ajda je vsa pokončana, tudi oves, kar ga je bilo še na polju. — Iz Drave so potegnili truplo Janeza Žalnika iz Borovelj in je pokopali v Glinjah. — Te dnij je zginil iz Borovelj tamošnji cerkovnik in orgljar; ljudje se boje, da se je kje ponesrečil, ali pa sam skočil v vodo. — V Selih na Koroškem sta nek možki in neka ženska pala z črešnje in v Plajbergu tudi jedna.

Ženski sta umrli. — Celovški podobar Fr. Ozbič je v Sežanski cerkvi izpod strehe na kor padel; vendar se ni preveč poškodil in je kmalu okreval. — V Cirknem so odkrili spominsko ploščo slovečega matematika Močnika. — Vinarska zadruga se bo ustanovila pri sv. Križu pri Trstu. — Princezinja Štefanija je bila nedavno pri sv. Krvi in koračila tudi do precejšnje visočine Velikega Zvona. — Toča je hudo tolkla v Celovcu in okolici dné 29. avg. V mestu je pobila mnogo šip; največ škode imajo vrtnarji; v okolici je pokončala ajdo. — Blizo Kamna je v Dravi utonil Val. Kraiger. — Pod naložen voz je prišel in smrt storil Orešnikov hlapec v Grebinjskem Kloštru. — Volitve za deželni zbor bodo dné 27. t. m. za kmetske občine v okrajih Trbiž, Podklošter, St. Mohor in Kočane, dné 29. t. m. pa za mesta in trge Trbiž, Naborjet, Bleiberg-Kreut in Št. Mohor. — Pri Miklavcu se je dacar Magerle tako hudo opekel, da je za opeklinami umrl. — Toča je pobila okoli Male Nedelje na Štajerskem. — V Ptuju so umrli č. g. prošt Modrinjak. N. v m. p.! — Novo posojilnico snujejo v Slov. Bistrici. — V Zgornji Radgoni so ustanovili kmetijsko bralno društvo. — V Marenbergu je zdaj šola čisto nemška.

Za notarja v Sežano pojde g. dr. Ballaben. — Pri sv. Ivanu poleg Trsta je bila umorjena neka žena. — V Trstu je neki delavec ranil svojo priležnico. — V Šempasu so na stranskem altarju blagoslovili novo sliko sv. Roka — V Ormožu so nemškutarji odstranili slovensko zastavo z zvonika. — V Pilštanju so mil. g. knezoškof posvetili na novo preslikano cerkev in prenovljene oltarje. — Pri sv: Duhu v Ločah je strela ubila dva možka. — Novi Savski most pri Radečah se je slovesno odprl in blagoslovil. — Dné 26. avg. se je v Crnem Vrhu odkril Cigaletov spomenik. — Tovarno bodo zidali v Medvodah. — Toča je pobila okoli Št. Vida in Ježice pri Ljubljani. — Posojilnico bodo ustanovili v Ilirski Bistrici. — V Beli Peči so postavili novo šolsko hišo. — Vrh Triglava je bilo letos 77 oseb. — Dnè 2. sept. je bil katoliški shod v Vipavi. — Na Pristavi pri Tržiču je bil shod Ljubljanskega katoliškega društva. Prišlo je do 2000 poslušalcev. — Toča je klestila okoli Zagorja. — Toča je pobila v občinah Dragomelj in Selo pri Kamniku. —Poslanec Šuklje je 15 letnega fanta iz Krke rešil v Novem mestu. Bilo je mnogo gledalcev, pa noben drugi si tega storiti ni upal. — Veselica slovenskih in hrvatskih dijakov je bila pri Ferlincu v Ljubljani. Govorili so tako na glas, da se je slišalo celo na Dunaj, in pri uredništvu lista „Neue freie Presse" so se okna tresla. Tretji otroški vrtec društva „Sloga" nahaja se na levem voglu iz ulice „Formica" proti Kostanjevici. Slovenski stariši pod Kapelo, pazite, da bo vrtec kmalu poln. — F. Picot je postal mestnim inženerjem pri Gor. magistratu. — Gospodična Holzinger iz Gradca dobila je službo učiteljice na tuk. dokliški vadnici, namestu umrle Waller. Jeli pa vešča na slovenskem jeziku ali ne, to vedó le oni, mi gotovo ne! — Goriško gledišče, kakor po navadi tudi zdaj se je končalo z sijajnim primanjkljajem. *Polentina* nekaj izda za Gor. Laha, a ne „Manon L..scaut"! — 13. t. m. so odprli šolsko in učno razstavo. Pravijo, da je vredno, da si ogleda vsakdo to razstavo, ki je odprta od 8. do 12 in od 3. do 6. popoludne. Ustopnina znaša le 10 nov. od osebe. — Vojak A. Valas iz Loga je ponesrečil 10. t. m. na cesti proti Rajbju. Našli so mrtvega v podcestnem breznu. Pokopali so ga na Rajbeljskem pokopališču. — V Prvačini je ponesrečil z dinamitom, mladenič Anton Gregorič; zgubil je več prstov na desni roki. Do razstreliva so baje prvi prišli otroci. — Izpod sv. Križa na Vipavskem tarnajo o pičli letini. — V Ajdovščini so v noči od 29. na 30. m. m. imeli tatove. Zlezli so v župnišče, kjer so pobrali 290 gld., pustivši le nekaj drobiža za poper in žveplenice. — V Črničah se kavsajo radi veteranskega plesa. Naše mnenje je o temu nastopno: Veteran naj moli, a ne pleše, on bodi mladini vzgled nravnega življenja, a ne kamen spodtikljeja. — Čujte, ker ne veste ni ure ni dneva, ta opomin sv. evangelja velja brez izjeme, za vse starostne dobe človeškega življenja, toliko več pa za veterane ali starce, ki stoje na robu roba odprtega groba. Memento mori! —

Bled na prodaj. — Sedanji lastnik Blejskega gradu in krasnega Blejskega jezera žid Adolf Muhr namerava to svojo posest prodati. Znano je, kako splošno se je svoj čas obžalovalo, da ni dežela Kranjska kupila posestva. Sedaj je za to zopet prilika. Za nakup govori mnogo razlogov, merodajni krogi kranjski naj uvažujejo to vprašanje, da ne pride Bled zopet v židove roke.

„Pravnikova" terminologija. — C. kr. pravosodno ministerstvo opozarja v ukaznem listu vsa sodišča in državna pravdništva, koder velja slovenščina kot v deželi navaden jezik, da je po naročilu društva „Pravnika" izišla nemško-slovenska pravna terminologija.

Potrjena šolska knjiga. — Ministerstvo za bogočastje in uk je z razpisom z dne 27. avgusta t. l., štev. 20.039 odobrilo kot šolsko knjigo za srednje šole pri pouku v slovenščini: dr. J. Sket ovo: Staroslovensko čitanko za višje razrede srednjih šol.

Najnovejša amerikanska iznajdba je električni stroj za snaženje čevljev. Dotičnik, ki hoče imeti osnažene čevlje, sede na stol, vrže niklasti novčič v stroj, ki takoj prične svoje delo in v malo trenotkih so čevlji osnaženi in bleskeči. Izumitelj tega avtomata bode svoje stroje nastavil v brivnicah, v hotelih in na javnih prostorih ter se nadeja prav obilnih dohodkov.

Stara grozdna bolezen „Oidium Tuckeri" se povraća. Letos je po njej napadenih mnogo trt posebno v nižjih legah na Vipavskem, v Goriški okolici, v Furlaniji in na Kanalskem. Ker ta bolezen skoro nikdar ne poneha, če je ne preženemo sé zdravilom, trebalo bo v prihodnjem letu zopet prav marljivo žveplati vse tiste nasade, kateri so bili letos okuženi, sicer se je bati, da se bolezen ne samo ugnjezdi, ampak še dalje razširi. Kadar pride čas za to, hočemo trtorejce opozoriti na potrebne pripomočke, kojih naj ne zamudé vporabljati, da se obranijo preteče nevarnosti novega splošnega okuženja po stari sovražnici naših vinogradov.

Plavo mleko postane vsled neke vrste gobic. Te gobice so strupene in se navadno pojavijo vsled nesnažnosti mlečne posode. In tako modro mleko je škodljivo. Da se mleko ne ostrupi in ne pomodri, treba je vedno držati posodo za mleko posebno snažno. Najboljše je potem takem, da se posoda za mleko, takoj po izpraznenju opere v gorki vodi in posuši na solncu. Še boljše se vzdrži mleko zdravo, da se ne pokvari ni malo, ako se dotična posoda pocini, ker na ta način ne more ona vpiti v se vode, ni kisline ni mastnih čestic, koje vse nahaja se v mleku in daje povod cimenju strupenih gobic. Tudi zrak, kjer se drži mleko, mora biti čist, svež in suh. Ako se bodete držali vestno tega nasveta, vam se ne bode mleko pomodrilo, ni gotovo pokvarilo.

Debel in droban krompir. Nek Amerikanski gospodar uči: Ako si želiš debelega krompirja, moraš steblo na debelo zasuti, čim se pokaže iz zemlje. Kdor pa hoče imeti mnogo krompirja in drobnega, naj pusti steblo visoko odrasti in naj se rastlina pogostoma malo okopava in vspeh bo gotov.

Naj se nam ne zameri, ako priuašamo oglas Fr. Broili-ja, italijanskega livarja zvonov iz Vidma, kateri ima livarno tudi v Gorici — da ga priporočamo našim na deželi in v mestih za obilne naročbe. Temu našemu ravnanju je dalo povod nastopno: Mi Slovenci nimamo domačih obrtnikov na tem polju, da bi jih priporočali slov. svetu v zmislu gesla „svoji k svojim" in, ker je Samassa Ljubljanski zvonar tudi laške rodovine, kakor je g. Broili, a razloček mej obema je, da je g. Broili popolnoma nepristransk človek v politiki, kar prvi ni, še Lah neče več biti, pač pa nemškutar in je politično razpoložen proti Slovencem. Na to se naslanjamo et intelligenti pauca.

ODBOR ZA SEZIDANJE

cerkve Srca Jezusovega je nam poslal to-le okrožnico

Ob koncu onih postavno določenih deset let, ko bi se imelo staro goriško pokopališče prepustiti posvetni porabi, izrazili so mnogi meščani željo, da se na mestu, na koje nas veže toliko spominov, toliko želja, zgradilo svetišče, v katerem bi vsi združeni darovali Bogu, Gospodu življenja in smrti.

Mestni svet goriški blagovolil je našo prošnjo uslišati ter v ta namen prepustiti najlepši ob Franc-Jožefovi cesti ležeči del zemljišča v obsegu 15700 kvadr. metrov. Toda stavil je pogoj, da se prične graditi uže v letu 1895, in da se pred pričetjem dokaže za zgraditev vnanjega zidovja potrebna svota.

Podjetje je pomenljivo ne le za mesto, ampak tudi za deželo.

V naši nadškofiji, v pokrajini goriško-gradiščanski namreč pogrešamo cerkve posvečene **Najsv. Srcu Jezusovemu.** Prevzeli smo nalogo, z božjo pomočjo odpomoči tej nedostatnosti, zgraditi svetišče, v katerem bodo tudi verniki naše nadškofije, kakor so vže verniki toliko drugih škofij, posvečeni Božjemu Srcu, ki je za nas trpelo in nas sè svojim trpljenjem odrešilo, mogli obnavljati, poživljati in nadaljevati to posebno posvečenje. Na mestu, kjer počivajo zemeljski ostanki toliko ubožcev, vzdignilo se bo, upamo, svetišče našega Gospoda, ki se je reven rodil, v uboštvu živel in umrl. Mestni del, kojega glavna cesta je Franc-Jožefova cesta, zadobi cerkev, v koji se bodo njega verniki zbirali k molitvi. Toda nova cerkev ne bode dobrota samo temu mestnemu delu, samo mestu, ona bode sveto zbirališče vernikov cele dežele.

Načrt, posledne delo Goričana Emila Pelikana, kojega nam je ugrabila prezgodnja smrt, odobril je sloveči arhitekt prof. Henrik Nordio, pohvalil in potrdil mestni zbor. Po načrtu bode nova cerkev, koje prospekt je narisal prof. Alojzij Komel, 65 metr. dolga, 30 metr. široka in 25 visoka.

Toda pri dosedaj zbrani svoti niti misliti ne smemo na začetek. Mej tem ko so skupni stroški proračunjeni na 130.000 gold., (za zgrajenje vnanjega zidu se zahteva okoli 65.000 gold.) nabralo se je do danes 3842,02. gold. Od te svote vzdalo se je za načrt in druge potrebščine 1315,33 gold., tako da preostaja še 2526,69 gold.

Pri tej razliki mej proračunjeno in do sedaj nabrano svoto upasti bi nam moral pogum, da nas ne ohrabrujejo spodbudne besede prevzvišenega in premilostljivega knezonadškofa, da nas ne prešinja zaupanje v obilno pomoč vernikov, ne samo mestnih, nego cele nadškofije, ker v njihovo korist v prvi vrsti obračale se bodo vse duhovne dobrote, koje pričakujemo od tega podjetja. Vsi pa, ki so iz kateregakoli vzroka naklonjeni našemu mestu, koje

veže nanj ljub in drag spomin, ki so si v njega zdravem podnebji utrdili zdravje ali se še zdravijo, upamo, da bodo svojo naklonjenost izrazili s kakim darom, dasi tudi slučajno niso naši rojaki. Obračamo se tudi do velikodušnih dobrotnikov iz bližine in daljine, ki so vneti za povišanje slave božje, da bi nas razveselili s kakim darom.

Vse pa goreče in srčno prosimo za pomoč in naklonjenost našemu podjetju. Pred vsem obračamo se s prošnjo do prečastite duhovščine naše nadškofije, ali izročajoč podjetje v krepko podporo, katero ne bo le lep okras mestu, marveč bode, kar je mnogo vrednije, dragocena zakladnica duhovnih zakladov, središče edinosti vsem sinovom naše dežele, bode pribežališče miru, tolažbe in medsebojnega vspodbujanja k dobrim delom.

Skrbeli bodemo, da se ustanoviti mesečno dve sv. maši, ki se bodeti v novi cerkvi za žive in mrtve dobrotnike opravljali.

Gospodje, ki bi blagovolili zbirati darove, bodo nabrane svote in imena dotičnih darovalcev lahko objavljali v listih, v določenih, mej darovalce pa razdeljevali podobice nove cerkve.

Vsem pa, ki bodo radovoljno nam pritekli v pomoč, da se ta plemeniti in pobožni namen čim preje izvrši, povrnil bode obilno naš Gospod Jezus Kristus, v kojega čast in slavo zgradimo svetišče.

Gorica, junija meseca 1894.

Odbor.

Iz celega srca blagoslavljam plemenito misel, da se sezida v Gorici nova cerkev na čast Presvetega Srca Jezusovega. Zato pa toplo priporočam to sveto, vse hvale vredno podjetje velikodušnim srcem, da s denarnimi doneski pomagajo postaviti svetišče, ki bode za škofijo pravi studenec nebeških milosti.

V Gorici 30. junija 1894.

† **Alojzij**
Nadškof.

Molitev na podobici, ki nam predstavlja sliko lepe nove cerkve na opuščenem mestnem pokopališču, pridejani „Pozivu“ na vernike in duhovstvo se glasi tako le:

Obljube Najsv. Serca Jezusovega svojim častilcem

dane sv. M. Margariti Alakok.

Podelim jim vse milosti potrebne njihovemu stanu. Naredim mir v njihovih družinah. Krepčal jih bom v vseh njihovih nesrečah. Hočem jim biti gotovo prebivališče v življenji in posebno v smrti. Izlival bom svoj blagoslov na vsa njihova podjetja. Grešniki najdejo v mojem srcu studenec in neizmerno morje vsmiljenja. Mlačne duše se zopet ogrejejo. Vnete duše pripeljem do velike popolnosti. Blagoslovil bom tudi tiste kraje, kjer bode izpostavljena in češčena podoba mojega Svetega Srca. Ime onih, ki bodo razširjevali to pobožnost, bode zapisano v moje Srce in od ondi ne bode izbrisano nikdar.

Št. 16613
5

Okrožnica

na vse posestnike strojarnic Goriškega pol. okraja.

Visoko c. kr. namestništvo je z okrožnico z dné 24. avg. 1894. št. 6904. IV na zaslišanje c. kr. dež. zdrav. sveta računo odrediti nastopno.

1.) Meso, na surovih, kožah, katero oddajajo mesarji v strojarnice, smejo delavci uživati le tedaj, ako je bilo živinče zaklano v kojej javni klalnici, pristojno pregledano, zdravo najdeno, oziroma ako je bilo meso za uživanje odobreno.
2.) Uživanje mesa, zasebno vvoženih kož iz inostranstva sme se vršiti le v tem slučaju, ako spriča zdravnik ali živinozdravnik, da so kože od zdravega živinčeta, zaklanega za uživanje.
3.) Oddaja takih kož v strojarnice, ima se zgoditi najdalje v 24. urah po zaklanju in sicer s takimi sredstvi za prenos, katera so sposobna varovati taiste, da se ne zamažejo. V strojarnicah se morajo jednake kože čuvati v zaprtih shrambah, da se tako zabrani poraba taistih.
4.) Mrhovinarije smejo le suhe kože oddajati v strojarne.
5.) Prestopki teh določeb se kaznujejo po min. ukazu z dne 30. sept. 1857. drž. zak. št. 198. Goriško, dné 4. sept. 1894. C. kr. Okrajno glavarstvo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. m. Obizzi.
Tisk „Prve slov. tiskarne“ A. m. Obizzija v Gorici.

V

PRVI SLOV. TISKARNI
Ant. m. Obizzija v Gorici
dobiva se knjiga
LIBER
IN QUO PERCEPTIO STIPENDIORUM
PRO MISSIS MANUALIBUS
HARUMQUE PERACTIO NOTATUR.
Trdo vezana knjiga (100 pol) stane samo
3.— gld.

G. Likar
v Semeniški ulici h. št. 10
prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe, tiskovine za duhovnije in županije, papir in vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine po najnižjih cenah.

PAULIN EDVARD

prej

Karolina Riessnar in sin

v Nunski ulici št. 10.

V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne vence, mrttvaške obleke za otroke, rakve (truge), trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po mogočih cenah.

Zaadi spremembe prodajalne!

MARTIN POVERAJ — TRAVNIK.

Razprodaja
spomladanskega in letnega blaga
za vsaki stan 25% pod ceno!

Ker zameni svojo trgovino z drugim podjetjem razprodava vsake vrste **blago** in izdelane obleke za 25% pod ceno.

Kdor želi kupiti dobro blago po zeló nizki ceni, naj pohiti, dokler je zaloga velika in blago na izbiro.

O kupljenem blagu dobi usakdo potrdilo, katero lahko izroči po svojem srcu, kateremukoli društvu z dobrodelnim namenom.

Martin Poveraj izplača potem društvom še 1% dotične svote v društvene namene.

Zaradi spremembe prodajalne!

MARTIN POVERAJ — TRAVNIK.

Peter Drašćek

v Stolni ulici št. 2 ima bogato založeno štacuno jestvin ter poleg tega prodaja tudi razno tabačno blago. Skrbi, da postreže se svežim blagom. (On prodaja tudi naš list.)

Ivan Howanski

čevljar v Gledališki ulici št. 15

priporoči se in zagotovlja jako solidno postrežbo. Cene so jako nizke primeroma po blagu, a nikakor naj se ne primerja s tvorniškim blagom, ki je za malenkost ceneje, a več kot polovico slabeje.

Ant. Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Novič Franc

krojač v ulici sv. Klare št. 6 izvršuje razna naročena dela in prodaja narejeno obleko po jako zmernih cenah.

Nov vozni železnični red,
ki je stopil v veljavo dne 1. maja.

Železnični urnik:
Črta Trst-Gorica-Videm

		zjut.	zjut.	pop.	pop.	pop.
Trst	odhod	8.25	9.—	4.—	8.—	8.45
Grljan	„	8.42	9.21	4.20	—.—	9.11
Nabrežin	„	9.10	10.—	4.55	8.37	9.56
Bivij-Devin	„	—.—	—.—	5.01	—.—	—.—
Tržič	„	9.32	10.30	5.22	8.58	10.33
Ronke	„	9.39	10.39	5.30	9.05	10.45
Zagrad	„	9.47	10.51	5.40	9.14	11.01
Zdravščina-Gradišče	„	—.—	10.57	5.46	9.19	11.10
Rubija-Sovodnje	„	—.—	11.07	5.54	9.27	11.24
Gorica	dohod	10.03	11.18	6.03	9.35	11.40
	odhod	10.07	11.28	6.13	9.40	11.52
Krmin	odhod	10.20	11.46	7.16	9.55	12.30

Črta Videm-Gorica-Trst

		zjut.	zjut.	zjut.	pop.	pop.
Krmin	odhod	4.—	6.55	8.46	4.40	6.30
Gorica	prihod	4.23	7.09	9.02	4.56	6.46
	odhod	4.53	7.15	9.21	5.15	7.05
Rubija-Sovodnje	„	5.06	7.23	9.31	5.25	—.—
Zdravščina-Gradišče	„	5.17	7.30	9.40	5.34	—.—
Zagraj	„	5.26	7.35	9.47	5.40	7.22
Ronke	„	5.40	7.43	9.56	5.49	7.30
Tržič	„	5.53	7.50	10.06	5.59	7.39
Bivij-Devin	„	—.—	—.—	10.31	—.—	—.—
Nabrežin	„	6.53	8.21	11.43	7.—	8.24
Grljan	„	7.12	—.—	11.01	7.18	8.37
Trst	„	7.30	8.50	11.18	7.36	8.46

Anton Budin

kamnoseški mojster v Mirnem.

Sprejema in zagotovlja kamenotesarska dela do dolgosti 5 metrov, za katero koli stavbo po primernih cenah. Postreže točno in lično.

Ima svoj kamenolom.

Karol Makuc

v Rabatišču št. 20 voditelj izdelovalnice vinskega octa. Andreja Makuca priporoča se vsim Slovencem. Izdeluje edino le vinski jesih, ki je jako ukusen in zdravju neškodljiv. Kdor se en krat prepriča o dobroti tega octa gotovo se ne bode nikdar več posluževal jesiha napravljenega z raznimi esencami. Cene jako zmerne.

Kupuje cikana vina.

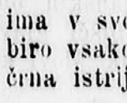

Ivan Dekleva

veletržec z vinom
v Gorici

ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina, bela in črna istrijanskater bela dalmatinska.

— *Prodaja na debelo.* —

---

217 Maj 148

31

Četrtek

Angela — Kancijan

Priporočamo naš že četrto leto izhajajoči „Skladni Koledar“ za navadno leto 1895, ki se je pričel te dni tiskati.

„Skladni Koledar“ je za vsak urad in trgovino neobhodno potreben. Odjemniki naše tiskarne ga dobé kakor vsako leto, tudi prihodnje leto brezplačno. -- Cena za druge mu je 35 novč.

Cej Ivan

gostilničar v ulici Ascoli, toči vedno jako dobra domača vina. Postrežba točna in cena primerna.

Černigoj Jožef

edini slovenski stolar v Gorici, v ulici Morelli št. 31 priporoči se slavnemu občinstvu. Izdeluje nove stolice ter popravlja tudi stare in se ne bojnikake konkurence.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ ob velikej vojašnici, na desnem eoglu v ulico Morelli, toči domača vina erima Domačo Kuhinjo.

Peter Birsa

„Corte Caraveggia“ toči izvrstna domača vina, kakor njegov oče v Rifenbergu in postreže sè hrano. Ima tudi hlev za živino.

ANDREJ ČERMELJ

na trgu Koren št. 10

ima prodajalnico jestvilnega blaga, postreže po ceni in dobro. Slovenski rojaki ne pozabite nanj in obiščite ga, ko kaj rabite!

Zaloga Vrhniškega piva

pod vodstvom Joška Rovana v Rabatišči št. 18, prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se konkurence ne glede cen in ne glede dobrote piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Franc Povšič

mizar na Šentpeterski cesti št. 9, se priporoči slavnemu občinstvu za razna mizarska dela.

Anton Obidič

čevljar v Seminiški ulici št. 4. se priporoči Slovencem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

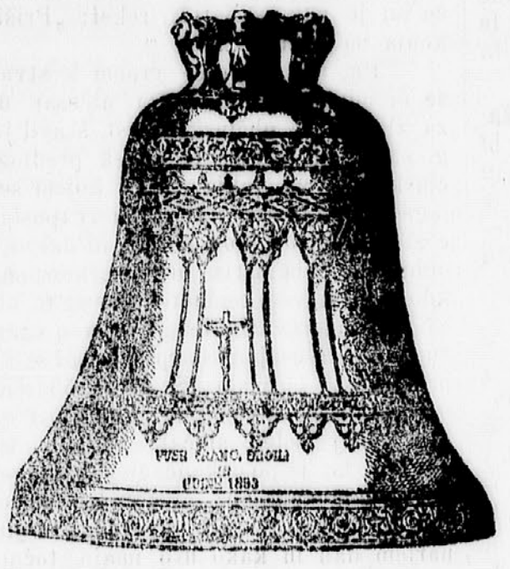

Odlikovana
livarna za zvonove

Franc Broili

GORICA-VIDEM

Zalagatelj
zavarovalnega društva
Unio - Catholica
na Dunaju.

Prevzema koje si bodi livanje in prelivanje zvonov vsakojake težine in uglasbe. Jamči za popolno izvršitev dela proti cenam zeló nizkim, da se ni bati tekmovanja. Sprejema plačila na letne obroke na ugajanje dobavljavcev. Prvi vplačilni obrok, se ne vroči, dokler niso bili novi zvonovi preskušani, popolnoma ubrani in najdeni, da se ujemajo harmonično, da so glasni in razlegajoči.

Prva slov. tiskarna
(z neomejeno koncesijo)

A. M. OBIZZI v GORICI

za mesnicami štev. 22,

urejena je po najnovejših zahtevah tiskarske obrti, zategadelj se ne boji nobene konkurence.

Prva slovenska tiskarna izdeluje vse tiskovine za duhovske, županske, šolske, c. kr. in druge urade, za trgovce in obrtnike, za društva in zasebnike, kakor: posetnice ali vizitnice, voščilne in poročne liste, naznanila, osmrtnice i. t. d.

Cene so zmerne, izdelki kolikor mogoče ukusno opravljeni.